

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Daniely Zemanové, soudce Zdeňka Kühna a soudkyně Michaely Bejčkové v právní věci žalobce: **M. M.**, zast. Mgr. Tomášem Císařem, advokátem se sídlem Vinohradská 1233/22, Praha 2, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 22. 8. 2016, čj. OAM-105/LE-LE05-LE05-PS-2016, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 4. 10. 2016, čj. 41 Az 18/2016-23,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Předmět řízení a vymezení sporu

[1] Policie České republiky, Krajské ředitelství policie hl. m. Prahy, odbor cizinecké policie, rozhodnutím ze dne 14. 8. 2016 zajistila žalobce podle § 124 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), za účelem realizace správního vyhoštění. Žalobce se dne 14. 8. 2016 prokázal cestovním dokladem Maďarska na jméno V. B. a předložil potvrzení o přechodném pobytu na území České republiky vydané Ministerstvem vnitra. Následnou

lustrací však bylo zjištěno, že předložený maďarský doklad je evidován v Schengenském informačním systému II jako odcizený nebo ztracený.

[2] Po svém zajištění žalobce přiznal, že doklad získal podvodně a v současnosti nedisponuje žádným oprávněním k pobytu na území České republiky. Uvedl, že do roku 1993 žil v Rusku, poté, v jeho sedmi letech, se celá rodina přestěhovala do České republiky. Zde pobýval nejprve legálně, neboť byl jako dítě zapsán v cestovním dokladu své matky. Po nabytí zletilosti si měl převzít svůj pas v Rusku, rodiče ho však varovali, že je to nebezpečné, protože by v Rusku musel nastoupit na vojnu. Bez úspěchu se snažil řešit svůj pobyt v České republice, zůstal proto až do roku 2014 bez pasu. Vystudoval střední školu a pracoval na brigádách. Prostřednictvím advokáta se setkal s člověkem, který mu opatřil maďarský cestovní doklad, se kterým se prokazoval na Ministerstvu vnitra při žádosti o potvrzení o přechodném pobytu, zřídil si účet v bance, vyřídil zdravotní pojištění, řidičský průkaz a cestoval po zemích Evropské unie. Věděl, že se jedná o padělaný doklad, plánoval pod touto falešnou identitou získat české občanství.

[3] Na základě těchto skutečností mu cizinecká policie uložila správní vyhoštění a dobu, po kterou mu nelze umožnit vstup na území členských států Evropské unie, stanovila na tři roky. Se souhlasem státního zástupce bylo proti žalobci rovněž zahájeno trestní stíhání pro podezření ze spáchání přečinu poškození cizích práv dle § 181 odst. 1 písm. a) trestního zákoníku.

[4] Dne 18. 8. 2016 podal žalobce v zařízení pro zajištění cizinců žádost o udělení mezinárodní ochrany. Důvodem podání žádosti o mezinárodní ochranu byla jeho obava z vojenské služby v Rusku, hrozící trest za to, že si v Rusku nevyzvedl svůj první pas, což je považováno za odmítnutí ruského občanství, a v neposlední řadě skutečnost, že nemá žádné doklady, a chtěl by tak legalizovat svůj pobyt v České republice.

[5] Žalovaný dospěl k závěru, že řízení o žádosti žalobce o mezinárodní ochranu je třeba vést za současného omezení jeho osobní svobody, a proto dne 22. 8. 2016 vydal pod čj. OAM-105/LE-LE05-LE05-PS-2016 rozhodnutí o jeho zajištění dle § 46a odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu. Dobu trvání zajištění stanovil ve smyslu § 46a odst. 5 zákona o azylu do 6. 12. 2016.

[6] Žalovaný přistoupil k zajištění žalobce v režimu zákona o azylu, neboť dospěl k závěru, že se lze důvodně domnívat, že žalobce podal žádost o udělení mezinárodní ochrany pouze s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění nebo jej pozdržet, ačkoliv mohl o mezinárodní ochranu požádat dříve. Neshledal ani podmínky pro uložení zvláštních opatření dle § 47 zákona o azylu.

[7] Proti rozhodnutí žalovaného podal žalobce ke krajskému soudu žalobu, který ji nyní přezkoumávaným rozsudkem zamítl.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

pokračování

[8] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) podal proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost. Je přesvědčen o nezákonnosti a nepřezkoumatelnosti rozsudku krajského soudu.

[9] Namítá, že se krajský soud řádně nevypořádal s jeho žalobními námitkami, a to konkrétně v otázce, zda bylo nezbytné stěžovatele zajistit, či zda bylo dostačující uložení zvláštního opatření za účelem vycestování. Namítá, že v jeho případě neexistují žádné okolnosti, které by jeho zajištění odůvodňovaly. Obavu žalovaného, že by stěžovatel mohl mařit výkon správního vyhoštění, nepovažuje za prokázanou. Stěžovatel podal žádost o mezinárodní ochranu odůvodněně, jeho zajištění je naprosto nadbytečné. Žádost o mezinárodní ochranu nepodal dříve, protože k takovému kroku neměl důvod. Stěžovatel sdělil žalovanému adresu svého pobytu a všechny podstatné skutečnosti, aby byl pro žalovaného vždy dobře dostupný.

[10] Stěžovatel je přesvědčen, že žalovaný dostatečně neposoudil možnost uložení mírnějších omezujících opatření. Žalovaný stěžovateli neumožnil se blíže vyjádřit k tomu, zda by byl ochoten se mírnějším omezujícím opatřením podrobit. Stěžovatel již v žalobě upozorňoval na to, že je žalovaný povinen se náležitě vypořádat s důvody, pro které mírnější opatření neuložil. Stěžovatel přitom odmítá závěr, podle kterého by z jeho předchozího jednání bylo zjevné, že Českou republiku neopustí a bude mařit výkon správního vyhoštění.

[11] Na základě shora uvedeného stěžovatel navrhuje, aby Nejvyšší správní soud rozsudek krajského soudu zrušil.

[12] Žalovaný se ve svém vyjádření ke kasační stížnosti ztotožnil se závěrem krajského soudu a ve vztahu k jednotlivým námitkám odkázal v podrobnostech na své rozhodnutí a vyjádření k žalobě. K otázce možného použití mírnějších opatření než zajištění žalovaný zdůraznil, že volba mírnějšího opatření je vázána na předpoklad, že žadatel o mezinárodní ochranu bude se státními orgány spolupracovat. Z jednání stěžovatele v minulosti vyplývá jeho nerespektování právního řádu České republiky, neúcta k němu a úmyslné klamání orgánů České republiky. Takové chování nedává dostatečnou záruku, že by stěžovatel v průběhu azylového řízení s příslušnými orgány spolupracoval a případně se podrobil i následným dopadům negativního rozhodnutí o jeho azylové žádosti. Závěrem žalovaný navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[13] Kasační stížnost je podle ustanovení § 102 a násl. s. ř. s. přípustná a podle jejího obsahu jsou v ní namítány důvody podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s., tj. nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení, vady řízení před správním orgánem a nepřezkoumatelnost rozsudku soudu. Rozsahem a důvody kasační stížnosti je Nejvyšší správní soud podle ustanovení § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s. vázán.

[14] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval námitkou nepřezkoumatelnosti rozsudku krajského soudu, neboť pouze v případě přezkoumatelného rozhodnutí je možno hodnotit i jeho zákonnost. Nepřezkoumatelností pro nedostatek důvodů se Nejvyšší správní soud musí zabývat i tehdy, pokud by to stěžovatel nenamítal, tedy z úřední povinnosti [srov. § 109 odst. 4 s. ř. s.]. Nejvyšší správní soud konstatuje, že se krajský soud vypořádal se všemi vznesenými námitkami, a jeho rozsudek vadou nepřezkoumatelnosti netrpí.

[15] Nejvyšší správní soud považuje za vhodné upozornit na to, že v projednávané věci byl stěžovatel zajištěn podle § 46a zákona o azylu, stěžovatel však v kasační stížnosti používá terminologii, která se vztahuje k zajištění cizinců za účelem správního vyhoštění dle zákona o pobytu cizinců (např. „*zvláštní opatření za účelem vycestování*“, „*maření výkonu správního vyhoštění*“, srov. § 123b a § 124 zákona o pobytu cizinců). Zajištění podle § 46a zákona o azylu sleduje jiný účel než zajištění za účelem správního vyhoštění podle § 124 zákona o pobytu cizinců, ve kterém jde výhradně o realizaci správního vyhoštění (blíže viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 2. 2016, čj. 5 Azs 16/2016-32). Nejvyšší správní soud nicméně vznesené námitky posoudil podle jejich obsahu a přiměřeně ve vztahu k právní úpravě zajištění v režimu zákona o azylu.

[16] Stěžovatel byl zajištěn dle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu, který stanoví, že *[m]inisterstvo může v případě nutnosti rozhodnout o zajištění žadatele o udělení mezinárodní ochrany v přijímacím středisku nebo v zařízení pro zajištění cizinců, nelze-li účinně uplatnit zvláštní opatření, jestliže byla žádost o udělení mezinárodní ochrany podána v zařízení pro zajištění cizinců a existují oprávněné důvody se domnívat, že žádost o udělení mezinárodní ochrany byla podána pouze s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění, vydání nebo předání podle evropského zatýkacího rozkazu k trestnímu stíhání nebo k výkonu trestu odnětí svobody do ciziny, nebo je pozdržet, ačkoli mohl požádat o udělení mezinárodní ochrany dříve.*

[17] Stěžovatel namítal, že neexistovaly žádné okolnosti, které by odůvodňovaly jeho zajištění. Shodnou námitkou stěžovatele se zabýval již krajský soud, který velmi přehledně odůvodnil, že v případě stěžovatele byly naplněny všechny tři podmínky pro zajištění dle shora citovaného ustanovení. Krajský soud dospěl k závěru, že stěžovatel jednak požádal o mezinárodní ochranu v zařízení pro zajištění cizinců, jednak u něj existovaly oprávněné důvody se domnívat, že žádost o mezinárodní ochranu podal pouze s cílem se vyhnout hrozícímu vyhoštění nebo jej pozdržet, a jednak mohl o udělení mezinárodní ochrany požádat již dříve.

[18] Nejvyšší správní soud předně konstatuje, že není sporu o to, že stěžovatel o mezinárodní ochranu požádal v zařízení pro zajištění cizinců. Žalovaný v odůvodnění rozhodnutí o zajištění stěžovatele dále konstatoval, že stěžovatel pobýval v České republice od roku 1993 a nejméně od roku 2004, kdy dosáhl zletilosti, nelegálně a bez cestovního dokladu. O udělení mezinárodní ochrany požádal stěžovatel teprve poté, kdy mu bylo uloženo správní vyhoštění, a současně po 12 letech svého neoprávněného pobytu na území České republiky. Během té doby měl stěžovatel dle žalovaného nesporně možnost o udělení mezinárodní ochrany požádat. Z obsahu žádosti o mezinárodní ochranu nevyplývají žádné skutečnosti, které by stěžovateli nebyly známy již před jeho zajištěním

pokračování

nebo mu v dřívějším podání žádosti bránily. Jednání stěžovatele tedy žalovaný považoval za účelové.

[19] Žalovaný se proto oprávněně domníval, že stěžovatel požádal o mezinárodní ochranu pouze s cílem vyhnout se hrozícímu správnímu vyhoštění nebo jej pozdržet. Současně je nepochybné, že stěžovatel mohl žádost o mezinárodní ochranu požádat již dříve, minimálně v průběhu 12 let, které uplynuly ode dne nabytí jeho zletilosti do jeho zajištění za účelem správního vyhoštění. Stěžovatel proti tomuto závěru namítl pouze to, že necítil reálnou potřebu požádat o mezinárodní ochranu, dokud nebyl odhalen jeho falešný doklad a on se na území České republiky pohyboval bez problémů. Tento důvod nezpochybnuje závěr žalovaného, že stěžovatel mohl objektivně žádost o mezinárodní ochranu podat o mnoho let dříve, pokud se cítil být ohrožen v souvislosti s vydáním cestovního dokladu v Rusku.

[20] Nejvyšší správní soud proto námitce stěžovatele, že neexistovaly žádné okolnosti, které by odůvodňovaly jeho zajištění, nepřisvědčil. Žalovaný ve svém rozhodnutí uvedl dostatečná zjištění, která jej k zajištění stěžovatele vedla. Stěžovatel jejich pravdivost nijak nezpochybnil, pouze obecně namítl, že důvody žalovaného nepovažuje za dostatečně prokazané. Nejvyšší správní soud uzavírá, že zajištění stěžovatele mělo dostatečnou oporu ve zjištěném skutkovém stavu, žalovaný vycházel z výpovědi samotného stěžovatele a rozhodnutí žalovaného bylo náležitě odůvodněno.

[21] Stěžovatel dále namítal, zda bylo v jeho případě nutné přistoupit přímo k zajištění, tedy omezení osobní svobody, nebo měl žalovaný využít alternativních opatření k zajištění. V této souvislosti stěžovatel namítá, že se žalovaný, potažmo krajský soud, možnou aplikací zvláštních opatření dostatečně nezabýval a stěžovateli ani neumožnil se vyjádřit k otázce, zda by byl ochoten se jim případně podrobit.

[22] Tzv. zvláštní opatření upravuje § 47 zákona o azylu, který v odst. 1 stanoví, že *[z]vláštním opatřením se rozumí rozhodnutím ministerstva uložená povinnost žadatele o udělení mezinárodní ochrany a) zdržovat se v pobytovém středisku určeném ministerstvem, nebo b) osobně se hlásit ministerstvu v době ministerstvem stanovené*. Podle odst. 2 může *[m]inisterstvo (...) rozhodnout o uložení zvláštního opatření žadateli o udělení mezinárodní ochrany, jestliže nastanou důvody podle § 46a odst. 1 nebo § 73 odst. 3, ale je důvodné se domnívat, že uložení zvláštního opatření je dostatečné k zabezpečení účasti žadatele o udělení mezinárodní ochrany v řízení ve věci mezinárodní ochrany*.

[23] Nejvyšší správní soud ověřil, že se žalovaný možností uložení zvláštních opatření dle § 47 zákona o azylu zabýval na str. 4 svého rozhodnutí. Žalovaný konkrétně uvedl, že stěžovatel se vědomě vyhýbal svým povinnostem a používal padělaný cestovní doklad s cílem oklamat orgány České republiky. Z jednání stěžovatele žalovaný dovodil, že pro to, aby mohl setrvat na území České republiky a pokračovat ve výdělečné činnosti, dlouhodobě využívá nelegálních možností. Propuštěním ze zajištění by byl dle žalovaného ohrožen průběh správního řízení ve věci mezinárodní ochrany, neboť cílem stěžovatele je vyhnout se správnímu vyhoštění a setrvat, byť nelegálně, na území České republiky.

[24] Krajský soud se s hodnocením žalovaného ztotožnil. Doplnil, že pokud si stěžovatel již v minulosti opatřil padělaný doklad, mohl tento postup zopakovat, případně jiným způsobem dosáhnout toho, aby byl pro správní orgány nedosažitelný. Tím by se vyhnul jak azylovému řízení, tak řízení o správním vyhoštění, a dosáhl tak svého opakovaně deklarovaného cíle žít a pracovat v České republice.

[25] Ze shora uvedeného vyplývá, že se žalovaný i krajský soud posouzením možnosti uložení alternativních opatření k zajištění stěžovatele zabývali. Nejvyšší správní soud současně považuje odůvodnění žalovaného i krajského soudu za dostatečná. Stěžovatel odmítl závěr soudu, že z jeho předchozího jednání je zřejmé, že bude mařit výkon správního vyhoštění. Poukázal přitom na skutečnost, že v takové situaci se nikdy nenacházel. Se stěžovatelem lze souhlasit v tom smyslu, že se doposud nenacházel v situaci, kdy mu bylo uloženo správní vyhoštění, a šlo tedy usuzovat na jeho předchozí přístup při realizaci tohoto rozhodnutí. Nelze ovšem přehlédnout skutečnost, že stěžovatel dlouhodobě pobýval na území České republiky nelegálně a v poslední době vědomě využíval v komunikaci s veřejnými i soukromými institucemi falešnou identitu. Dané skutkové okolnosti tedy žalovaný oprávněně nepovažoval za dostatečnou záruku pro možnost vést se stěžovatelem řízení o mezinárodní ochraně na svobodě.

[26] Námitku, že žalovaný stěžovateli neumožnil se vyjádřit k jeho ochotě se zvláštním opatřením případně podrobit, stěžovatel neuplatnil v žalobě, ač tak učinit mohl. Kasační námitka je proto dle § 104 odst. 4 s. ř. s. nepřijatelná.

IV. Závěr a náklady řízení

[27] Stěžovatelem uplatněné kasační námitky nebyly ve vztahu k napadenému rozsudku krajského soudu důvodné. Nejvyšší správní soud nezjistil ani jiné nedostatky, ke kterým dle § 109 odst. 4 s. ř. s. přihlíží z úřední povinnosti, kasační stížnost proto v souladu s § 110 odst. 1, větou poslední, s. ř. s. zamítl.

[28] Stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení ve věci úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ze zákona (§ 60 odst. 1 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s.). Žalovanému, jak vyplývá z obsahu spisu, náklady v tomto řízení nevznikly, Nejvyšší správní soud proto rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 19. ledna 2017

Daniela Zemanová
předsedkyně senátu